

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **L. F.**, zastoupena Mgr. Michalem Benčokem, advokátem se sídlem Praha 4, Mariánská 995/62, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, Náměstí Hrdinů 1634/3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2 2022, č. j. 8 A 98/2019 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobkyně domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 8. 2019, č. j. MV-100651-4/SO-2019. Rozhodnutím žalované bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 24. 6. 2019, č. j. OAM-10383-17/DP-2017, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o povolení k dlouhodobého pobytu za účelem strpění dle § 43 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 14. 8. 2017 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), pro nesplnění podmínky uvedené v § 43 odst. 1 ve spojení s § 36 odst. 3 a s § 38 odst. 2 téhož zákona.

[2] Z hlediska skutkového stavu věci vycházel městský soud z následujících zjištění. Žalobkyně se narodila v Afghánistánu, jehož je státním příslušníkem, a je manželkou D. F., s nímž má syna, narozeného dne X v Praze, a dceru, narozenou dne X tamtéž. Na území České republiky pobývala na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců s platností od 5. 12. 2016 do 2. 6. 2017. Žalobkyně podala u správního orgánu I. stupně dne 25. 5. 2017 žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění podle § 43 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. O této žádosti bylo správním orgánem I. stupně rozhodováno celkem dvakrát, neboť žalovaná předchozí rozhodnutí zrušila a vrátila věc správnímu orgánu I. stupně k dalšímu řízení. Z odůvodnění v pořadí druhého rozhodnutí (ze dne 24. 6. 2019) se podává, že již netrvají důvody, pro které bylo žalobkyni uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění na území; dosavadní překážkou pro vycestování žalobkyně bylo narození syna, pro kterého by vycestování znamenalo nebezpečí ohrožení zdraví nebo i života. To by obdobně platilo i v případě dcery žalobkyně. Správní orgán I. stupně posuzoval, zda aktuální věk a zdravotní stav dětí žalobkyně nadále představují překážku vycestování. Dospěl přitom k závěru, že nízký věk dětí již nepředstavuje překážku pro vycestování žalobkyně; jeho závěry ohledně vývoje a očkování syna se oproti původnímu rozhodnutí nezměnily. Dcera žalobkyně byla v době vydání rozhodnutí starší 14 měsíců, přičemž dle platné legislativy by v tomto věku již měla absolvovat všechna povinná očkování proti nemocem; žalobkyně nedoložila doklady svědčící o opaku, obě děti by tudíž měly být v tomto smyslu chráněny. Na základě uvedených skutečností správní orgán I. stupně žádost žalobkyně zamítl. Žalovaná svým rozhodnutím závěry plynoucí z prvoinstančního rozhodnutí plně aprobovala.

[3] Pokud jde o samotný přezkum rozhodnutí žalované, městský soud v prvé řadě poznamenal, že ze strany žalobkyně se jedná nejspíše o nepochopení právní úpravy, neboť pro řešení své situace zvolila nesprávný typ pobytového oprávnění. Ztotožnil se se závěrem správních orgánů, že dlouhodobý pobyt za účelem strpění je svou povahou dočasným institutem, který nemá nahrazovat jiné pobytové oprávnění.

[4] Co se týče podmínek pro udělení dlouhodobého pobytu za účelem strpění podle § 43 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, městský soud konstatoval, že zákon vyžaduje kumulativní splnění celkem 3 podmínek, a to: (i) žadateli muselo být dříve uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění na území podle § 33 zákona o pobytu cizinců; (ii) pobyt cizince na území bude delší než 1 rok; (iii) trvají důvody, pro které bylo vízum zmíněné v první podmínce uděleno. Městský soud v souladu se závěry správních orgánů konstatoval, že v případě žalobkyně nebyla naplněna podmínka ad (iii), neboť již pominul důvod, pro který jí bylo uděleno vízum nad 90 dnů za účelem strpění pobytu. Vízum bylo žalobkyni uděleno vzhledem k tom, že nízký věk syna a nutnost absolvovat některá z povinných očkování představovaly překážku vycestování, nezávislou na její vůli. Aktuální věk a zdravotní stav dětí žalobkyně již dle městského soudu nepředstavuje překážku vycestování, což podrobně zdůvodnil. Na posouzení předmětné otázky neměla vliv ani (až v žalobě namítaná) nepříznivá bezpečnostní situace v zemi původu. Podle městského soudu správní orgány nebyly povinny zjišťovat zmíněnou bezpečnostní situaci, ani okolnosti ohledně pracovního vytížení manžela v Afghánistánu, neboť tyto skutečnosti byly pro posouzení věci irelevantní.

[5] Městský soud konečně neshledal, že by správní orgány nerozhodovaly o žádosti žalobkyně podle skutkového a právního stavu ke dni vydání rozhodnutí, jak žalobkyně namítala. Důvodnou neshledal ani námitku nedostatečného přezkoumání rozhodnutí správního orgánu I. stupně žalovanou, pokud jde o možnosti vycestování za účelem podání nové žádosti o pobytové oprávnění v zahraničí. K tvrzení, že správní orgány neposoudily přiměřenost zásahu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně, uvedl, že zákon správním orgánům v řízení o žádosti podle § 43 odst. 1 zákona o pobytu cizinců neukládá povinnost tuto otázku posuzovat. Nadto upozornil, že zamítnutí žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění není automaticky spojeno s povinností žadatele opustit území České republiky, jako by tomu bylo například v důsledku případného rozhodnutí o správním vyhoštění, podle § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

[6] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatelka zcela obecně namítá, že správní orgány ani městský soud nezjistily úplně a správně skutkový stav věci. Důkazy, z nichž městský soud vycházel, nebyly úplné a zakládaly se v zásadě pouze na dokladech obsažených ve správním spisu. K tomu uvádí, že současnou situaci v Afghánistánu není možné posuzovat zjednodušeně. Městský soud se nezabýval situací nastalou po 15. 8. 2021, kdy došlo k dobytí Kábulu ozbrojenci Tálibánu, v důsledku čehož došlo rovněž ke *zvratu v situaci stěžovatelky*. Dle názoru stěžovatelky neopatřila žalovaná úplné důkazy pro rozhodnutí ve věci, čímž došlo k porušení ustanovení § 50 a § 51 správního řádu. Žalovaná proto nemohla správně posoudit skutkový stav. Nadto se stěžovatelka domnívá, že žalovaná nedostatečně objasnila důvody, které vedly k vydání rozhodnutí, v důsledku čehož nedostála povinnosti vyplývající z § 68 správního řádu.

[8] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaná uvedla, že stěžovatelka uplatňuje obdobné námitky, jako v předchozích řízeních. Odkázala proto na závěry vyslovené ve svém rozhodnutí a v napadeném rozsudku městského soudu.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4 věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Úvodem je třeba upozornit, že kasační stížnost je pro obecnost tvrzení stěžovatelky (až na jednu výjimku) na samé hranici projednatelnosti. Z obsahu kasační stížnosti lze věcně uchopit pouze dva argumenty: (i) tvrzení o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci a nedostatečném odůvodnění rozhodnutí žalované a (ii) výtku, že městský soud nezohlednil situaci v zemi původu stěžovatelky v době svého rozhodování.

[12] Pokud jde o první kasační námitku, její podstatou je tvrzení o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované *pro nedostatek důvodů*; právě závažné nedostatky při zjišťování či hodnocení skutkových zjištění podle doktríny i soudní praxe zakládají uvedenou těžkou

procesní vadu. Z pohledu projednávané věci je podstatné, že stěžovatelka tento procesní deficit nenamítala v žalobě, jakkoli je z podstaty věci evidentní, že jí v tom nic nebránilo. Uplatnění takové námitky až v řízení o kasační stížnosti je nicméně nepřípustné, jak vyplývá z § 104 odst. 4 s. ř. s., podle kterého je kasační stížnost nepřípustná, *opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl*. Z tohoto důvodu se proto Nejvyšší správní soud nemohl touto kasační námitkou věcně zabývat. Pouze pro úplnost lze dodat, že povinností městského soudu bylo zabývat se přezkoumatelností rozhodnutí žalované i bez toho, že by byla tato otázka nastolena žalobou; pokud ovšem za této situace neshledal rozhodnutí žalované nepřezkoumatelným, nebylo nutné, aby takový závěr (pro neexistenci odpovídající žalobní námitky) explicitně vyslovil a zdůvodnil. Z tohoto důvodu absence takového hodnocení nezakládá ani nepřezkoumatelnost jeho rozsudku (ke které by musel *ex officio* přihlédnout podle § 109 odst. 4 s. ř. s. kasační soud).

[13] Jedinou věcně projednatelnou kasační námitkou tak zůstává tvrzení, že městský soud pochybil, pokud nezohlednil změnu poměrů v Afghánistánu, ke které došlo v srpnu 2021, tj. v době před vydáním napadeného rozsudku. Tato argumentace stěžovatelky je zcela lichá, neboť pomíjí ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., podle *kterého při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu*. Jak bylo uvedeno již v odst. [1] výše, rozhodnutí žalované bylo vydáno již 7. 8. 2019; z hlediska soudního přezkumu tak byl podstatný skutkový stav k uvedenému datu a k případným změnám, které nastaly později, proto soud nemohl přihlížet.

[14] Výjimku z uvedeného procesního pravidla představují v cizineckém právu případy, kdy by nepřihlédnutí k aktuálním změnám skutkového stavu mohlo vést k porušení zásady *non refoulement* (zásada nenavracení cizince do země, kde mu v důsledku pronásledování hrozí závažná újma). Otázka bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatelky je nicméně z pohledu předmětu správního řízení v dané věci irelevantní, neboť rozhodnutím správních orgánů byla „pouze“ zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění. Stěžovatelka není v důsledku zamítnutí její žádosti nucena vycestovat z území České republiky a může se ucházet o jinou formu pobytového oprávnění, například o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem soužití rodiny dle § 42a zákona o pobytu cizinců, jak ostatně uvedl městský soud v odst. 55 napadeného rozsudku. Výše uvedený důvod k prolomení pravidla zakotveného v § 75 odst. 1 s. ř. s. tak není dán.

[15] Na základě shora uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není (v rozsahu, ve kterém mohla být věcně projednána) důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která byla ve věci úspěšná a měla by tak právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. srpna 2023

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu